

מסורת הש"ס

(א) נמכל למקל קלמ קלמ ובעיניו
 קל: קל, (ג) כט: ס"א ל"ה,
 (ג) פסחים סו. טו: ימות יד.
 ממות עב. לו. ד) ס"א ל"ה,
 (ה) ימות יד. חולין קנח. ת"ש,
 (ו) ז"ל דמוסע פני עבדון
 פירוש: (ז) חולין ק"ה,
 (ח) יומא ע"ה, (ט) נבפ"א:
 השמך, (י) לעיל מט',
 (יא) גריות נע: לעיל מט.
 (יב) וט"ז, (יג) נבפ"א: (יד) ח"א:
 גיט, (טו) נבפ"א: מילה,
 (טז) וט"ז, (יז) ז"ל שנדכר,
 (יח) ז"ל עליה,

תורה אור השלם

1 לא תאכלו כל נבלה
 לבר אשר בשערך תתנהג
 ואכלה או מבר לברי פי
 עם קדוש אתה וְיֵן אֲחִירֶךָ
 לא תבשל גֵיד בְּחַלְבֵי אִמּוֹ
 דברים יד אה
 2 שש אנבי על אבדוק
 במדבר פ"ג פ"ג ר"ב
 תהלים ק"ט ק"ב
 3 וישמע משה את הקם
 בבה למשפחתו איש
 לפתח אהליו וְיָרָא אֶף
 מאד וְבָעֵינָו מוֹשֶׁה רַעֵי:
 במדבר י"א י
 4 אם תשבבון בין שפתים
 בנפי יונה נחפה ברוח
 ואברותיה בירדק חרדן:
 תהלים ס"ד יד

הגרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומני וכו'
 ואמאי קרי להו: (ב) תוס'
 ד"ה ר' אליעזר וכו' וכו' הוא
 כפום. י"ב מיני כפתי המלמע
 דף דף ע"א: (ג) בא"ח כ"ד
 למה: המלמע. י"ג עין כסף
 עיניו דף ק"ג ע"ב בתוספת
 ד"ה מה לו: (ד) ד"ה שש
 וכו' וכן אמרנו במדבר וישע
 אברהם:

גליון הש"ס

גמ' שישבא הוא ותר. עין
 משנת הלכות ח"א סי'
 פ"ט: תוס' ד"ה רבי
 אליעזר וכו' וא"ת ויבא
 התינוק. עין לעיל דף י'
 ע"א חופט ד"ה אלל ט"ז
 בא"ח כ"ד למה: המלמע:
 עין עיניו דף ק"ג ע"ב
 מוס' ד"ה מה לו:

רבינו הגאון

פרק השעה עשר
 רבי אליעזר אומר אם
 לא הביא כלי מערב
 בשבת מביא בשבת מגולה
 וכו'. ואביעאי לן האי
 דקתני ר' אליעזר אומר
 מביאו מגולה משום חבובי
 מצוה הוא, או משום
 שלא יחדשו שהוציא
 הפצו ממונים, לפיכך
 מנחהו שיראו כי סבין
 של מצוה הוא. ופושטו
 הדמיון חבובי מצוה הוא,
 היכי דליכא סכנה ותוב
 אביעאי לן האי דתנא ג"כ:
 דתנין במתיאורי רבי יוחנן
 משום רבי אליעזר ויהיה
 היינו בסכנה מביאין אותו
 (בסכנה) מכוסה ע"פ עדים,

רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת קל.

עין משפט נר מצוה

א א מיי פ"ב מהלכות
 מילה הלכה ו סמג עין
 כה עוסק ע"ה סי' של
 ספיקו ו' ומושע י"ד סימן
 קסו ספיקו ב:
 ב ב עושע י"ד סימן קסו
 ספיקו יז:
 ג ג מיי פ"ב מהלכות
 איסורי ביאה ה"א י"ט סמג
 לאון קד:

לעוי רש"י

פורי"ד. לחפור.

מוסף רש"י

כרתים עצים לעשות
 תמון. לכו ציוס כדי
 לעשות ברזל. איזמל של
 מילה. דקסבר ברזל מכשירי
 מזה דומין שנת כמטה
 עמיה (וימות יד. חולין קנח).
 זמנה אין לו איזמל למנוח
 סומן עצים לעשות תמון
 ועשין איזמל (חולין ע"ח).
 שילא יפיה בהם. שילא
 לעמדי עמיה בשעת הכוח
 (לעיל ע"ח). שילא ישן בהם.
 שנת יפיה לו יראה קרי, אל
 חס יכל להכיר שנת עלן זבן.
 כל גופוס יקיים כסמיה
 שילינן להמדי עמון (ע"ח).
 יקרו את מורה. שהוא חמת
 הפילין. לשון קור עינים
 (ע"ח). קסדור. ממשטר"ל
 שהוא ממונה על כך (ע"ח).
 כנפי יונה. כמפתל לקמיה
 מפי שס מנות הס מניסי
 לקמל והוא לס כנפיסי
 לונה שהיא ממשלת לונה
 והמלכות כנפיסי (ע"ח).
 כנפייה מניגות עליה. מן הנה
 ומכל עוף ואלס הנה עליה
 היא נלחמת ומכה בנאש גבה,
 מה שאלן ק' כשאר עופות (ע"ח)
 ובעי"ז ברות ג'.

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מע"ש
 מביאו בשבת מגולה ובסכנה מכסהו
 ע"פ עדים ועוד אומר ר"א בורחים עצים
 לעשות פחמין לעשות (כלי) ברזל כלל
 אומר ר"ע כל מלאכה שאפשר לעשותה
 מע"ש אינה דוחה את השבת (ומילה) שאי
 אפשר לעשותה מע"ש כגון מילה
 עמיה שא"ל לה ליעשות דומנה ציוס
 השמיני דוחה שבת: גמ' עמיה
 דר"א. לאמר מגולה אין מכוסה לא:
משום חיוב מצוה. להודיע שחייבה
 מצוה עליו שמחלל שבת עליה: **משום**
השא. שלא יחדשו שהוא נוסח
 שאר חפציו. וסיפא דמתני' דקתני
 ובסכנה מכסהו ע"פ עדים והאי משום
 חשדא הוא אלל רישא מיבעיא לן דוקא
 מגולה קאמר אלל מכוסה ע"פ עדים
 שלא בשעת הסכנה לא ומשום חיוב
 מצוה או לאו דוקא מגולה דטעמיה
 משום חשדא וה"ה למכוסה על פי
 עדים: **אי אמרס צלמא הוא ופרי**
שפיר. היינו דמיקרו עדים אלל
 הוא וחד מי מיקרי עדים אינו
 לגביה נפשיה מי מיקרי עד: ומשני
שראויס להעיד במקום אחר. לעולם
 הכא עדות לא שייכא ללאפוקי
 מחשדא צלמא הוא ואין כאן לא
 דיני ממונות ולא דיני נפשות שיהו
 שנים (א) ומאי קרו להו עדים דליכא
 גילוי מילתא ע"י השני ושנים קרו
 עדים בעדות אחרימי שאינו נוגע
 בה: **לעשות ברזל.** לאיזמל של מילה:
היו אוילני צער עוף חלב. כדלקמן:
רישבא. זייד עופות: **ואמר** לא
האכלו כל נבלה ונאמר. באותו
 פסוק עצמו ולא תבשל גדי משמע
 כל האסור משום נבלה ונהג צו
 איסור צער חלב: **על אבני על**
אמרכך. אמירה יחידה שקדמה
 לשאר אמירות והיא מילה ששראל
 עושין וששים עליה לכל שאר מצות
 אינן מוכיחות כל שעה כגון תפילין
 ומוזה וליצית דאינן כשהוא צדקה
 וערוס צבית המרכח אלל זו מעיד
 עליהם לעולם כדלמרינן צנמנות
 (דף מג): **צדוק שראה עצמו צבית**
המרכח ונצטער אמר אי לי שאני
ערוס מכל מצוה כיון ש שנסתכל
 במילה נתישבדה דעמו: **בשמתה.**
שעושין משמה: על עסקי משפחותיו.
שנאסר להם קרובות: מרופה.
רפ"א: דא"ר ינאי מפילין זריכות
גוף נקי. שלא יפיה. אלמלא לא זהירי
 כחו ושמינן מינה דלא מסרו עליה
 אלל אלישע לצדו: יקרו. פורי"ד
 צלע"ז לשון יקררה עורכי נחל (מש"ל)
 ולשון תנקר לא נעלה (במדבר נז):
אם מוחו. שכנגד תפילין: **קסדור.**
 ממונה: **מגינות** ענין. אינה
 נלחמת בחרטומה אלל כנפייה:
 דקן

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מע"ש
 מביאו בשבת מגולה ובסכנה מכסהו
 ע"פ עדים ועוד אומר ר"א בורחים עצים
 לעשות פחמין לעשות (כלי) ברזל כלל
 אומר ר"ע כל מלאכה שאפשר לעשותה
 מע"ש אינה דוחה את השבת (ומילה) שאי
 אפשר לעשותה מע"ש כגון מילה
 עמיה שא"ל לה ליעשות דומנה ציוס
 השמיני דוחה שבת: גמ' עמיה
 דר"א. לאמר מגולה אין מכוסה לא:
משום חיוב מצוה. להודיע שחייבה
 מצוה עליו שמחלל שבת עליה: **משום**
השא. שלא יחדשו שהוא נוסח
 שאר חפציו. וסיפא דמתני' דקתני
 ובסכנה מכסהו ע"פ עדים והאי משום
 חשדא הוא אלל רישא מיבעיא לן דוקא
 מגולה קאמר אלל מכוסה ע"פ עדים
 שלא בשעת הסכנה לא ומשום חיוב
 מצוה או לאו דוקא מגולה דטעמיה
 משום חשדא וה"ה למכוסה על פי
 עדים: **אי אמרס צלמא הוא ופרי**
שפיר. היינו דמיקרו עדים אלל
 הוא וחד מי מיקרי עדים אינו
 לגביה נפשיה מי מיקרי עד: ומשני
שראויס להעיד במקום אחר. לעולם
 הכא עדות לא שייכא ללאפוקי
 מחשדא צלמא הוא ואין כאן לא
 דיני ממונות ולא דיני נפשות שיהו
 שנים (א) ומאי קרו להו עדים דליכא
 גילוי מילתא ע"י השני ושנים קרו
 עדים בעדות אחרימי שאינו נוגע
 בה: **לעשות ברזל.** לאיזמל של מילה:
היו אוילני צער עוף חלב. כדלקמן:
רישבא. זייד עופות: **ואמר** לא
האכלו כל נבלה ונאמר. באותו
 פסוק עצמו ולא תבשל גדי משמע
 כל האסור משום נבלה ונהג צו
 איסור צער חלב: **על אבני על**
אמרכך. אמירה יחידה שקדמה
 לשאר אמירות והיא מילה ששראל
 עושין וששים עליה לכל שאר מצות
 אינן מוכיחות כל שעה כגון תפילין
 ומוזה וליצית דאינן כשהוא צדקה
 וערוס צבית המרכח אלל זו מעיד
 עליהם לעולם כדלמרינן צנמנות
 (דף מג): **צדוק שראה עצמו צבית**
המרכח ונצטער אמר אי לי שאני
ערוס מכל מצוה כיון ש שנסתכל
 במילה נתישבדה דעמו: **בשמתה.**
שעושין משמה: על עסקי משפחותיו.
שנאסר להם קרובות: מרופה.
רפ"א: דא"ר ינאי מפילין זריכות
גוף נקי. שלא יפיה. אלמלא לא זהירי
 כחו ושמינן מינה דלא מסרו עליה
 אלל אלישע לצדו: יקרו. פורי"ד
 צלע"ז לשון יקררה עורכי נחל (מש"ל)
 ולשון תנקר לא נעלה (במדבר נז):
אם מוחו. שכנגד תפילין: **קסדור.**
 ממונה: **מגינות** ענין. אינה
 נלחמת בחרטומה אלל כנפייה:
 דקן

ר"א גהגין היו בשעת הסכנה שהיו מביאין מכוסה ע"פ עדים איבעיא
 להו עדים דקאמר איהו וחד או דילמא הוא ותרי ת"ש ובסכנה מכסהו
 ע"פ עדים אי אמרת ב"שלאמא הוא ותרי שפיר אלא אי אמרת הוא וחד
 מאי עדים שראויים להעיד במקום אחר: ועוד אומר ר"א: ת"ר במקומו של
 ר"א היו כורתין עצים לעשות פחמין לעשות ברזל בשבת במקומו של ר'
 יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב לוי איקלע לבי יוסף רישבא
 קריבו ליה רישא ד'טווחא בחלבא לא אכל כי אתא לקמיה דרבי א"ל
 אמאי לא תשמתינהו א"ל אתריה דר' יהודה בן בתירה הוה ואמינא דילמא
 דרש להו בר' יוסי הגלילי ד'דתן ר' יוסי הגלילי אומר נאמר ילא תאכלו
 כל נבלה ונאמר ילא תבשל גדי בחלב אמו את שאסור משום נבלה אסור
 לבשל בחלב עוף שאסור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת"ל
 בחלב אמו יצא עוף שאין לו חלב אם א"ר יצחק עיר אחת היתה בא"י שהיו
 עושין כר"א והיו מתים בומנן ולא עוד אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה
 גזרה על ישראל על המילה ועל אותה העיר לא גזרה: תניא רשב"ג
 אומר כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתיב 2שש אנבי על
 אמרתך כמוצא שאל רב עדיין עושין אותה בשמחה וכל מצוה שקבלו
 עליהם בקטטה יגון עריות דכתיב 3וישמע משה את העם בוכה במשפחותיו
 ע"ל עסקי משפחותיו עדיין עושין אותה בקטטה דליכא בחובה דלא רמו
 בה תיגרא תניא ר"ש בן אלעזר אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן
 עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות² כגון עבודת כוכבים ומילה עדיין היא
 מוחזקת בידם וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזרת
 המלכות³ כגון תפילין עדיין היא מרופה בידם דא"ר ינאי תפילין צריכין גוף נקי
 כאלישע בעל כנפים מאי היא אמר אביי שלא יפיה בהם רבא אמר שלא יישן
 בהם ואמאי קרו ליה אלישע בעל כנפים שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה
 גזרה³ על ישראל שכל המניח תפילין על ראשו יקרו את מוחו והיה אלישע מניח
 תפילין ויצא לישוק וראהו קסדור אחד רץ מלפניו ורץ אחריו כיון שהגיע אצלו
 נמלן מראשו ואחזן בידו א"ל מה בידך אמר לו כנפי יונה פשט את ידו ונמצאו
 בה כנפי יונה לפיכך היו קוראין אותו בעל כנפים 2מאי שנא כנפי יונה דא"ל
 ולא א"ל שאר עופות משום דדמיא כנסת ישראל ליונה שנאמר 4כנפי
 יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקק חרוץ מה יונה זו כנפייה מגינות
 עליה אף ישראל מצות מגינות עליהן: א"ר אבא בר רב אדא א"ר יצחק
 פעם אחת שכחו ולא הביאו איזמל מערב שבת והביאוהו בשבת [דרך חצירות]
 שלא

רבינו הגאון

הני עדים שנים אחרים
 ויהיו מביאין או דלמא
 הוא ואחר, ולא איפשט
 בהדיא. לוי איקלע לבי
 יוסף רישבא קריבו ליה
 רישא ד'טווחא בחלבא לא
 אכל כי אתא לקמיה דר'
 א"ל מיט' אל שמתניהו.
 א"ל אתא דר' יהודה
 בן בתירה, ואמרינן דלמא
 דריש להו כרבי יוסי הגלילי
 דסבר יצא עוף שאין לו חלב
 אם. א"ר יצחק עיר אחת
 היתה בא"י שהיו עושין
 כר' אליעזר והיו מיתיה
 תתין בומנן, ולא עוד אלא
 שפעם אחת גזרה מלכות
 הרשעה שמר על ישראל
 על המילה ועל אותה העיר
 לא גזרה. אלל השבת
 ואין הלבית כר"א, ולא כר'
 יוסי הגלילי שמתיר בשר
 עוף בחלב. ולא כרבי ינאי
 שאמר תפילין צריכין גוף
 נקי כאלישע בעל כנפים.
 ומפריש רבן כי לא אמר
 רבי ינאי אלא בשעת השמד,
 וסמך דהוא ערק ובעדי
 ליה נס. אמר רבין בר בר
 אבא א"ר יצחק פעם אחת
 שכחו ולא הביאו איזמל
 מע"ש והביאוהו בשבת

(א) נראה דל"ל לחלל כל השמ
 היה מ"ח אלל כר"א
 וכו'.